

Kahvakuulaurheilu ja yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuuden edistäminen on tärkeä velvoite urheilu- ja liikuntajärjestöille.

Kahvakuulavaliokunta asetti huhtikuun kokouksessaan työryhmän (Ida Maasalo ja Pasi Janhunen) pohtimaan ja selvittämään onko erilaisten SM-kilpailujen järjestäminen miehille ja naisille ongelmallista yhdenvertaisuuden kannalta.

Tässä työryhmän tuottamassa muistiossa kuvataan aluksi millaiset SM-kilpailut kahvakuulaurheilussa järjestetään nykyään, jonka jälkeen esitetään keskeisimpiä poimintoja tasa-arvo- ja liikuntalaista sekä Painonnostoliiton viimeisimmästä yhdenvertaisuussuunnitelmasta. Lopuksi esitetään ajatuksia ja toimenpiteitä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Työryhmän lisäksi myös muut valiokunnan jäsenet osallistuivat aiheeseen liittyvään keskusteluun ja kommentoivat tätä muistiota.

Kahvakuulaurheilun SM-kilpailut

Kahvakuulaurheilun sekä yleisen sarjan että veteraanisarjojen SM-kilpailuissa miehet ja naiset kilpailevat suurimmaksi osin eri lajeissa, jotka on määritelty kilpailutoiminnan säännöissä (taulukko 1) [1]. SM-kilpailujen lajit perustuvat osittain kansainvälisen lajiliiton International Union of Kettlebell Lifting (IUKL) lajivalikoimaan. Tosin IUKL:n lajivalikoimassa ei ole naisille esimerkiksi biathlonia tarjolla, eikä työryhmällä ole tiedossa miksi Suomessa on päädytty tarjoamaan naisille biathlonin miehistä poiketen yhden kuulan työnnöllä.

Taulukko 1. Lajit kuulapainoineen miehillä ja naisilla yleisen sarjan SM-kilpailuissa.

	Kuntosarjan kuula(t)	Amatöörisarjan kuula(t)	Mestaruussarjan kuula(t)
MIEHET			
Biathlon kahden kuulan työnnöllä	20 kg	24 kg	32 kg
Long cycle kahden kuulan työnnöllä	20 kg	24 kg	32 kg
NAISET			
Biathlon yhden kuulan työnnöllä		16 kg	20 kg
Tempaus			24 kg
Long cycle yhden kuulan työnnöllä	16 kg	20 kg	24 kg
Long cycle kahden kuulan työnnöllä			16kg

Yleisen sarjan SM-kilpailuissa naisilla ja miehillä on eri määrä nostajien painoluokkia: miehillä painoluokkia on seitsemän, mutta naisilla painoluokkia on viisi. Painoluokkien määrä per sukupuoli ei

ole perusteltavissa lajin harrastajamäärien kautta, sillä naisia on Suomessa tällä hetkellä lajin parissa noin kolme kertaa miehiä enemmän [2]. Työryhmän käsityksen mukaan painoluokkien määrä perustuu IUKL:n painoluokkien määrään.

Myös veteraanisarjojen SM-kilpailuissa lajit eroavat sukupuolten välillä: naisten on mahdollista sekä long cyclessä että biathlonissa nostaa työntö vain yhden kuulan työnnöllä, kun miehet nostavat kaikki lajit kahden kuulan työnnöllä. Veteraanisarjoissa naisilla ikäluokat ovat ”yli 35 vuotta”, ”yli 50 vuotta” ja ”yli 60 vuotta”, kun miehillä ikäluokat ovat ”yli 40 vuotta”, ”yli 50 vuotta” ja ”yli 60 vuotta”. Käytetty ikäjaottelu on peräisin IUKL:n kilpailuista, joissa käytetään samaa jaottelua. Työryhmällä ei ole tiedossa, että sukupuolesta riippuva erilainen ikäluokkajaottelu voitaisiin perustella jollakin esimerkiksi fysiologisella tekijällä.

Tasa-arvo-, ja liikuntalaki sekä yhdenvertaisuussuunnitelma

Työryhmä perehtyi tätä muistiota tehdessä tasa-arvo- ja liikuntalakiin sekä Painonnostoliiton yhdenvertaisuussuunnitelmaan. Lisäksi puhelimitse oltiin yhteydessä ylitarkastaja Miko Lempiseen Tasa-arvovaltuutetun toimistosta.

Tasa-arvolakiin [3] on kirjattu seuraavaa:

*Tavaroiden ja palvelujen tarjoaminen yksinomaan tai pääasiallisesti toisen sukupuolen edustajille on kuitenkin sallittua, jos se on **perusteltua oikeutetun tavoitteen saavuttamiseksi ja tähän tavoitteeseen pyritään asianmukaisin ja tarpeellisin keinoin.***

Syrjinnäksi ei siis lain puolesta katsota eriytynyttä palveluntarjontaa, johon voi rinnastaa lajien puolesta erilaisten SM-kilpailujen järjestämisen miehille ja naisille, **jos** se on perusteltua oikeutetun tavoitteen saavuttamiseksi:

*... Tällaisista oikeutetuista tavoitteista ja keinoista perusteluissa mainitaan esimerkkeinä ... .. sekä **urheilutapahtumat, jotka on tarkoitettu vain toiselle sukupuolelle.** [4]*

Työryhmän käsityksen mukaan SM-kilpailujen yhteydessä **oikeutetun tavoitteen saavuttamisella** voitaisiin viitata esimerkiksi siihen, että eri sukupuolen edustajat itse haluavat nostaa eri lajeja ja tämän takia heille halutaan tarjota eri lajit. Jotta tiedettäisiin mitä lajeja nostajat haluavat SM-kilpailuissa nostaa, tulee asiasta järjestää nostajille kysely.

Eri sukupuolten keskimääräisistä fysiologisista eroista johtuen on perusteltua, että miesnostajat eivät saa osallistua naisnostajien sarjoihin SM-kilpailuissa. Kuitenkin sellaisessa mahdollisessa tapauksessa, jossa naisnostaja haluaisi nostaa miesnostajien sarjassa, on vaikea nähdä, mikä olisi se laissa kirjattu oikeutettu tavoite, jonka saavuttamiseksi tätä ei tulisi sallia.

Liikuntalaissa [5] valtionapukelpoisuutta arvioidessa otetaan muun muassa huomioon miten järjestö edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Painonnostoliiton tekemässä yhdenvertaisuussuunnitelmassa [6] vuodelta 2016 (päivätty 26.11.2016) kahvakuularheilun osalta on kirjattu seuraava:

Ensimmäiset kahvakuularheilun SM-kilpailut järjestettiin vuonna 2009. Kansainvälisestä linjasta poiketen sekä naisilla että miehillä oli Suomessa lajina biathlon (työntö sekä tempaus). Naiset ja miehet kilpailivat omissa painoluokissa ja sarjoissa.

Suomalaisia miesedustajia on osallistunut EM- ja MM-kilpailuihin vuodesta 2006 ja naisia vuodesta 2008. Suomen kansallisten kahvakuularheilun sääntöjen mukaan naisilla on tällä hetkellä kuusi painoluokkaa ja miehillä seitsemän. Lajin kilpailusäännöissä on erikseen määritelty myös juniorien ja veteraanien ikäryhmät sekä painoluokat. Kaikki kilpailevat samanmallisilla ja ulkomitoiltaan samankokoisilla kuulilla. Sekä kansainväliset että kansalliset kilpailusäännöt ovat kaikille samat. SPNL kuuluu Kansainväliseen kahvakuularheilun unioniin (IUKL). IUKL:n alaisissa EM- ja MM-kilpailuissa naiset nostavat tällä hetkellä vain tempauksen, mutta IUKL on kehittämässä naisten lajivalikoimaa tasa-arvoisempaan suuntaan ottamalla naisten ohjelmaan mukaan myös yhden käden rinnalleveto-työnnön (OALC) sekä rinnalleveto-työnnön (LC).

Painonnostoliiton suunnitelmassa ei avata sitä, että SM-kilpailujen lajit ovat epäyhdenmukaiset sukupuolten välillä, eikä siinä esitetä erityisiä tulevaisuuden suunnitelmia. Naisten lajivalikoimaa on IUKL:n kilpailuissa yhdenvertaisuussuunnitelman päiväyksen jälkeen muutettu niin, että naiset kilpailevat tempauksen lisäksi myös rinnalleveto-työnnössä - tosin miesnostajista poiketen vain yhdellä kuulalla.

Ehdotukset ja toimenpiteet

Työryhmä teettää kahvakuularheilijoille kyselyn, jolla selvitetään mitä lajeja he haluaisivat nostaa sekä yleisen että veteraanisarjojen SM-kilpailuissa. Kyselyn vastausten perusteella lajivalikoimaa muokataan tarvittaessa. Kyselyssä selvitetään tulisiko nostajien mielestä veteraaninostajien ikäryhmiä muuttaa nykyisestä. Lisäksi kysytään nostajien painoluokkiin liittyviä kysymyksiä.

Lisäksi on pohdittava voisiko avoimella kirjeellä, tai muulla samanlaisella, pystyä vaikuttamaan IUKL:n lajivalikoiman yhdenmukaistamiseen nostajasukupuolten välillä - jos siihen nousee tarvetta kyselyn vastausten perusteella. IUKL:lle voisi myös viestiä, että mielestämme ei ole mitään perusteita sille, että IUKL:n arvokisoissa eri maat paremmuusjärjestykseen osoittavia maapisteitä jaettaessa miesnostajien sijoitukset kerryttävät maakohtaisia pisteitä enemmän naisnostajien samoihin sijoituksiin verrattuna.

Valiokunnan tulisi myös pohtia voisiko johonkin muuhun kansainväliseen lajiliittoon kuuluminen IUKL:n sijaan edistää paremmin yhdenvertaisuuden toteutumista. Tällä hetkellä moni SM-kilpailujen sääntö, joka eroaa mies- ja naisnostajien välillä, juontaa juurensa IUKL:n säännöistä. Tämä pohdinta tulee tehdä ottaen huomioon eri tekijät ja on myös seurattava mitä muut maat tekevät lajiliittovalintojen suhteen.

Lisäksi on huomioitava, että jos SM-kilpailujen sääntöjä muutetaan yhdenmukaisemmaksi nostajasukupuolten välillä ja samalla epäyhteneväksi IUKL:n sääntöjen kanssa, tämä saattaa tuottaa ongelmia nostajille, jotka haluavat nostaa SM-kilpailujen lisäksi EM- ja MM-kilpailuissa. Erityisesti, jos päädytään siihen, että joitakin lajeja, joita on tarjolla IUKL:n kilpailuissa, ei järjestetä SM-kilpailuissa. Tällöin näille nostajille tulisi järjestää alkuvuodesta SM-kilpailuista erillinen karsintakilpailu IUKL:n kilpailuihin.

Yhdenvertaisuuden edistämistä tehdään jatkossakin yhteistyössä painonnostoliiton kanssa ja kahvakuulavaliokunta tarkentaa seuraavaa painonnostoliiton yhdenvertaisuussuunnitelmaa kahvakuulaurheilun nykytilan osalta. Valiokunta kannustaa kaikkia kahvakuulaurheiluseuroja tutustumaan yhdenvertaisen järjestötoiminnan oppaaseen [7].

Lähteet

[1] Kahvakuulaurheilun säännöt 2016

(<http://www.kahvakuulaurheilu.net/wpcontent/uploads/2017/03/Kahvakuulaurheilun-säännöt-2017.pdf>)

[2] Kisatietokanta (<http://www.kahvakuulakisat.info/statistics>)

[3] Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609>)

[4] Hallituksen esitys laiksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta

(<https://www.edilex.fi/mt/tyvm20080014>)

[5] Liikuntalaki (<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150390>)

[6] SPNL Yhdenvertaisuussuunnitelma

(http://painonnosto.fi/sites/default/files/liitetiedosto/yhdenvertaisuussuunnitelma_s pnl ja s vnl_26.11.2016_1.pdf)

[7] Yhdenvertaisen järjestötoiminnan opas urheilu- ja nuorisjärjestöille

(<http://yhdenvertaisuusfibi.directo.fi/@Bin/2aedaf3dc522618284ba80aa20a7c042/1494401688/application/pdf/183414/Kopkop.pdf>)